

İMAM VE ÖĞRETMEN ÜZERİNE¹

İmam ve öğretmen... Köylünün ve kentlinin hizmetine verilmiş çok önemli iki kamu görevlisi. Onlar birbirlerini sevip saydıkça ve el ele vermeyi başardıkça neler olmaz ki o köylerde ve kentlerde.

Biz bu iki değeri bütün yurt köşelerine gönderebildik ama onları akort edip el ele koşturmayı başaramadık. Çünkü henüz asgari müşterekleri olan bir toplum olmadık. Bizden olan ve olmayan duyarlılığı toplumun her kesiminde ne yazık ki canlılığını koruyor.

Bu çok önemli yurt problemi üzerinde söylenecek çok şey var. Ama bu yazının konusu o değil. Öğrenim ve eğitim seviyeleri açısından öğretmenle imamın durumlarını karşılaştırmak istiyoruz biz bu yazımızda.

Benim çocukluk yıllarımda (yaklaşık 60 yıl önce) üç yıllık ilkokullar vardı. Bu okullarda beş yıllık ilkokullardan mezun olanlar öğretmenlik yapardı ve bunlara eğitimci denirdi. Daha sonra bu uygulamaya son verildi ve bütün ilkokullar beş yıl oldu. Öğretmen olabilmek için lise seviyesindeki Öğretmen Okulu mezunu olmak zorunlu hale getirildi.

Yıllar sonra öğretmen yetiştirmek üzere liseden sonra iki yıl öğrenim veren Eğitim Enstitüleri açıldı. Artık öğretmen okulu/öğretmen lisesi mezunu olmak yeterli görülmedi, öğretmen olabilmek için bu Enstitülerden birinden mezun olmak şart koşuldu.

Bugün artık ilkokullar (İlköğretim okulları) sekiz yıllık zorunlu eğitim kurumları haline getirildiği gibi öğretmen olabilmek için herhangi bir fakülteyi bitirmiş olmak da yetmiyor, Eğitim Fakültesi mezunu olmak gerekiyor.

Görüldüğü üzere öğretmen yetiştirme konusunda sürekli ilerleme kaydedilmiş.

Gelelim imamlara.

Yine benim çocukluk yıllarımda imam olabilmek için herhangi bir belge aranmıyordu. “Ümminin ümmiye imameti caizdir” anlayışı ile mihraba geçirilecek biri bulundu mu, müftü efendiler ona görev veriyor, köylü de onun geçimini sağlıyordu.

1965’te yürürlüğe giren *Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun* imam olabilmek için lise seviyesinde öğrenim veren İmam-Hatip Okulu mezunu olma şartını getirdi.

Bu nitelikte eleman bulunmaması durumunda aynı okulların dört yıllık I. devre mezunu olmayı da yeterli gördü. O da bulunmuyorsa ilkokul mezunlarının vekâleten imam olarak görevlendirilmesi mümkün oluyordu.

Öyle bir zaman geldi ki, bu alternatifli uygulamanın vekil imam kanadı büyüdükçe büyüdü ve nihayet sayıları 15.000’i bulduğu bir dönemde çıkarılan bir kanunla bütün vekil imamlar kadroya geçirildiler ve asil oldular.

¹ 18.04.2008 tarihli ZAMAN’da ve ayrıca *aygazete.com*’da yayımlandı.

Diyanet İşleri Başkanlığı imam ihtiyacını bugün de İmam-Hatip Lisesi mezunlarıyla karşılamayı sürdürüyor.

Bu seviyede bir eğitimin söz konusu görev için yeterli olduğunu söylemek elbette mümkün değil. Diyanet bu eksikliği hizmet içi eğitim programlarıyla gidermeğe çalışıyor.

Yani Milli Eğitim Bakanlığı öğretmen ihtiyacını Eğitim Fakülteleri mezunlarıyla karşılar, hatta bu Fakülte mezunları arasından öğretmenlerini sınavla seçerken, Diyanet İşleri Başkanlığı imam ihtiyacının ancak %1.6'sını İlahiyat Fakültesi mezunlarıyla karşılayabiliyor. Şöyle ki:

Ölüm, istifa, emeklilik gibi nedenlerle her yıl boşalan imam kadrolarının yaklaşık 50 kadarına bu fakülte mezunlarını atayabiliyor. Çünkü bu sayının üstünde kadrosunu Fakülte mezunlarıyla doldurabilmek için eleman bulamıyor.

Bunu Avrupa Birliğine giriş sürecinde vahim bir sonuç olarak değerlendirmek gerekir.

Bir zamanlar bazı yazar-çizerlerimiz ve aydın geçinenlerimiz imamların öğrenimlerdeki yetersizliklerinden söz ederken papazları örnek verir, onların birkaç dil bildiklerini, içlerinde birden çok fakülte bitirenlerin bulunduğunu ileri sürerler, bizim imamlarımız niçin Fakülte mezunu olmasın diye eleştirilerde bulunurlardı.

Bu eleştiri ve temenni zâhirde haklı görülmekle birlikte, bunun gerçekleşmesi yıllar öncesi için düşünülebilecek bir şey değildi. Zira yeteri kadar İlahiyat Fakültesi yoktu. Bu Fakültelerde yetişkin ve yeterli sayıda öğretim elemanı mevcut değildi.

Bu güne geldiğimizde din hizmeti için lise seviyesinde öğrenimi maalesef yeterli görmeyi sürdürüyoruz. Buna bizi mecbur eden şeyin yine o menhus hastalık olduğunu, bir başka ifade ile imamet hizmetinde seviyenin düşük kalmasını isteyen egemen anlayışın karşımıza dikildiğini görüyoruz.

Bir taraftan İmam-Hatip Lisesi mezunlarının diğer fakültelere girişlerini engellerken bu gençlerin kendi alanlarında üniversite okuma haklarının bulunduğunu söyleyeceksiniz, diğer taraftan onların İlahiyat Fakültelerine girişlerinin önüne kontenjan engelini koyacaksınız.

Yeteri kadar İlahiyat Fakültemiz var mı? Var. Bugün 22 İlahiyat Fakültesi bu ülke çocukları okusun diye açılmış.

Yeteri kadar yetişmiş ilahiyatçı öğretim elemanı var mı? O da var. Peki, olmayan nedir? Öğrenci. Öğrenci niçin yok? Aslında öğrenci de var, ama kontenjan yok. YÖK, bu fakültelere yeteri kadar kontenjan vermiyor.

Bir tesbitimi okuyucularımızla paylaşmak ve bu durumu Sayın YÖK yetkililerinin dikkatine sunmak istiyorum.

2007 yılı içinde katıldığım bir TV programında değerlendirmek üzere 22 İlahiyat Fakültesinden ezbere seçilmiş 6'sının dekanlığından 2006-2007 öğretim yılındaki öğretim elemanı ve öğrenci sayılarını bir arkadaşım vasıtasıyla rica ettim. Bunlardan mesela Çorum ve Sivas İlahiyat Fakültelerinde her öğretim

elemanına 1.9 öğrencinin düştüğünü gördüm. Yani bir hocaya iki öğrenci dahi düşmüyor.

En çok öğrencisi olan hocalar ise bu altı Fakülte içinde Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde bulunuyor ve bu Fakültede her öğretim elemanına 5.6 öğrenci düşüyor.

Bu şaşırtıcı sonuç karşısında Fakültelerin fizik kapasitelerinin ne durumda olduğu sorusu akla geliyor. Öğreniyoruz ki böyle bir sorun da yok. Yeterli fizik kapasite var, yeterli ve yetişmiş akademik eleman var, yeterli araç gereç var.

Ve bu binaların hepsi ısıtılıyor ve aydınlatılıyor. Ama öğrenci yok. Olanların da yarısından çoğu kız. Kız öğrenciye elbette itirazımız olamaz, ama imam ihtiyacımızı nasıl karşılayacağımız sorusu ortada. Onun cevabı ne yazık ki yok.

Diyanet yetkilileri bu konuda feryatlarını nerelere kadar ve ne ölçüde dile getirdiler, bilemiyoruz. Ama herkes imamlarımızın artık İlahiyat Fakültesi mezunlarından seçilmesi gerektiği konusundaki fikrini açıkça ortaya koymalı, bu hizmetin kalite ve seviyesinin yükseltilmesi gerektiği konusundaki düşünceler yüksek sesle ifade edilmelidir.

Yüksek Öğretim Kurulu bu Fakültelerin kontenjanlarını belirlerken Diyanet İşleri Başkanlığının yıllık ihtiyacı olan yaklaşık 3.000 rakamını, yani bu Fakültelerden her yıl en az 3.000-4000 erkek öğrencinin mezun olması gerektiğini göz önünde bulundurmalıdır. Bu yapılırken bu Fakülte mezunlarının bir kısmı ile ilk ve orta dereceli okulların Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi öğretmeni ihtiyacının karşılanması gerektiği de unutulmamalıdır.

İmamlar eleştirilirken papazların yetişkinliğinden söz edenler onların yüksek öğrenim görmelerinin önündeki engelleri kaldırmalıdır.

Bizim imamlarımız niçin iki veya üç Fakülte mezunu olmasın? Ama bu kapı şu anda ne yazık ki kapalı. İlahiyat Fakültesini bitiren bir genç ben ayrıca mesela hukuk veya felsefe de okumak istiyorum dese YÖK ona da katsayı engeli ile cevap veriyor.

Sınava gir, kazanırsan oku dahi diyemiyor. Sınava gir ama Fakülte mezunu da olsan ayağına 30 kg ağırlık bağlayarak bu yarışa katılabilirsin diyor.

Bu da papaz örneklemesini önümüze koyan ve bu vahim tablo karşısında sessiz kalmayı tercih eden aydınlarımızın samimiyetsizliklerini ortaya koyuyor.